

Рейтинговий звіт ZPSA 003-018 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Запоріжжя
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	16.08.2016 р.
Дата оновлення:	20.05.2021 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaAA-
Прогноз:	стабільний
Рівень інвестиційної привабливості	uaINV4 (високий рівень)
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	16.08.2016 р.
Дата оновлення:	20.05.2021 р.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2020 рік та очікуваних показників на 2021 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана Запорізькою міською радою, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	16.08.2016	08.12.2016	08.06.2017	05.12.2017	24.05.2018	08.11.2018
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Дата	10.05.2019	14.11.2019	11.06.2020	17.11.2020	20.05.2021
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaAA** характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Знак «-» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня інвестиційної привабливості

Рейтинг інвестиційної привабливості м. Запоріжжя ґрунтується на результатах аналізу інвестиційного потенціалу міста та інвестиційного ризику, який пов'язаний з інвестиційною діяльністю на території міста без урахування внутрішніх ризиків, спільних для усіх об'єктів рейтингування на території України.

Рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія рейтингу

Дата	16.08.2016	08.06.2017	24.05.2018	10.05.2019	11.06.2020	20.05.2021
Рівень рейтингу	uaINV4	uaINV4	uaINV4	uaINV4	uaINV4	uaINV4
Рейтингова дія	визначення	оновлення	оновлення	оновлення	оновлення	оновлення

Об'єкт рейтингування з рівнем рейтингу uaINV4 характеризується високим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.

Довідково: За шкалою рівнів інвестиційної привабливості

uaINV5	Об'єкт рейтингування характеризується найвищим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV4	Об'єкт рейтингування характеризується високим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV3	Об'єкт рейтингування характеризується привабливістю для здійснення інвестицій на рівні вище середнього порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV2	Об'єкт рейтингування характеризується середнім рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV1	Об'єкт рейтингування характеризується низьким рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.

Рівень кредитного рейтингу м. Запоріжжя підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості міста: обсяг доходів бюджету м. Запоріжжя без урахування трансфертів у розрахунку на одного мешканця в 2020 році перевищував на 15,3% середній показник по місцевих бюджетах у цілому та показники більшості міст України, співставних за адміністративно-територіальним статусом;
- збереженням позитивної динаміки доходної частини бюджету (без урахування трансфертів) протягом 2015-2020 рр. та достатніми показниками ліквідності;
- високим рівнем соціально-економічного розвитку міста: у розрахунку на 1 мешканця переважна більшість показників, які характеризують стан міської економіки та ринку праці (обсяг реалізованої промислової продукції, зовнішньоторговельного товарообігу, а також середньомісячна заробітна плата та рівень зайнятості населення), перевищують середні по країні, що забезпечується роботою підприємств потужного промислового комплексу міста;
- ефективною політикою міської влади стосовно управління місцевим боргом та гарною кредитною історією.

Рівень кредитного рейтингу м. Запоріжжя обмежується:

- суттєвою чутливістю господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків;
- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- складною макроекономічною ситуацією внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину для запобігання поширенню коронавірусного захворювання COVID-19 та впливом негативних чинників на фінансовий ринок, економіку країни в цілому та соціально-економічний розвиток окремих громад, стан державних та місцевих фінансів.

Резюме

Загальна інформація про місто

Місто Запоріжжя – адміністративний центр Запорізької області, один із найбільш важливих промислових, наукових, фінансових, транспортних та культурних центрів півдня України. Територія міста, що знаходиться у південно-східній частині України на берегах р. Дніпро, охоплює 33 099 га. Протягом 2020 року межі міста не переглядалися. На півночі обласного центру розташовано Дніпровське водосховище, з півдня до міста прилягає Каховське водосховище. До складу Запорізької міської територіальної громади входить одна громада – місто Запоріжжя. Адміністративно територія міста поділяється на сім районів: Олександрівський, Заводський, Комунарський, Дніпровський, Вознесенівський, Хортицький та Шевченківський. Районні у місті ради не створені. Місцеве самоврядування у місті Запоріжжя здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Запорізьку міську раду, а також виконавчі органи ради.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Запоріжжя

Назва показника	2017	2018	2019	2020	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	745,4	738,7	731,9	722,7	98,7
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	218,9*	223,5*	219,2*	210,5*	96,0
Середньомісячна заробітна плата, грн.	7 211,7*	9 259,5*	10 924,5*	11 726,8*	107,3
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	76,0	120,4	84,0	98,1	116,8
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	138 827,0	157 113,8	136 555,4	132 334,4	96,9
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	3 551,1	4 425,9	3 846,3	3 249,3	84,5
Доходи бюджету, млн. грн.	7 997,9	8 651,9	8 556,9	7 540,6	88,1
Видатки бюджету, млн. грн.	8 333,3	9 174,4	9 192,1	7 845,4	85,3
Прямий борг (без урахування позик, залучених з єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	0,0	453,0	1 027,0	1 391,7	135,5

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Запорізькій області, що надаються окремо за кожний квартал

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (722,7 тис. осіб станом на 01.01.2021 р.) Запоріжжя належить до великих міст України. Демографічна ситуація в м. Запоріжжі в 2020 році характеризувалась зменшенням чисельності наявного населення за рахунок природного скорочення та міграційного відтоку. Зважаючи на структуру та особливості економіки Запоріжжя (значна частина мешканців зайнята на великих промислових підприємствах), показники ринку праці міста перебувають на рівні, вищому за середній по країні: питома вага зайнятих у загальній чисельності наявного населення міста та рівень середньомісячної заробітної плати традиційно перевищують відповідні

загальнодержавні показники. Для міста характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного та машинобудівного комплексів, які забезпечують стабільний попит на трудові ресурси та високий рівень офіційної зайнятості. Значна чисельність мешканців міста зайнята також у малому та середньому бізнесі (близько 18,2% наявного населення міста станом на 01.01.2021 р.).

Слід зазначити, що протягом 2020 року на стан ринку праці суттєво впливали запроваджені в Україні карантинні заходи з метою запобігання поширенню коронавірусу. Розвиток ринку праці міста у 2020 році характеризувався зменшенням середньооблікової чисельності штатних працівників на підприємствах основного кола звітності, а також уповільненням темпів росту рівня оплати праці.

Рівень заробітної плати в м. Запоріжжі (як і раніше) перевищує відповідний загальнодержавний показник. За результатами 2020 року рівень оплати праці збільшився на 7,3% (на 10,4% в середньому по Україні) до 11 726,8 грн., що перевищує середній показник по країні на 1,2%. Протягом 2020 року обсяг боргу за виплатою заробітної плати працівникам міста збільшився на 16,8%, співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці зросло до 4%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Скорочення чисельності зайнятих на підприємствах «основного кола» та уповільнення темпів росту середньомісячної заробітної плати вплинуло на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб. Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб у 2020 році зростали, але нижчими темпами, ніж у 2019 році. У 2020 році обсяг надходжень податку збільшився до відповідного показника 2019 року на 2,9%, річний план на 2020 рік виконано на 100,8%.

Економічний потенціал Запоріжжя характеризується, передусім, потужним багатогалузевим промисловим комплексом. Місто має розгалужену транспортну мережу, розвинену комунальну інфраструктуру, широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності, як і в попередніх періодах, помірний. У аналізованому періоді зберігалась залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності провідних промислових підприємств та, відповідно, мало місце суттєва чутливість господарського комплексу та міського бюджету до економічних ризиків, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс.

Рівень соціально-економічного розвитку міста Запоріжжя, як і в попередніх періодах, високий, у порівнянні з багатьма іншими містами України зі співставною структурою економіки та адміністративно-територіальним статусом, але динаміка окремих показників погіршилась. Основні показники, що характеризують стан місцевої економіки (рівень зайнятості, середньомісячна заробітна плата, обсяг реалізованої промислової продукції та зовнішньоторговельного товарообороту) у розрахунку на 1 мешканця перевищують відповідні середні показники по країні. У 2020 році на соціальний та економічний розвиток міста значною мірою впливали несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, що позначалося також на динаміці доходної частини бюджету міста та чинило тиск на видаткову частину внаслідок необхідності збільшення фінансування окремих галузей та антикризових заходів.

Промисловий комплекс м. Запоріжжя є базовим з точки зору формування економічного профілю міста та регіону. Виробничу діяльність у місті здійснюють більше 290 великих та середніх підприємств, серед яких є найбільші роботодавці міста та платники податків до місцевого бюджету. Провідними галузями промислового комплексу міста у 2020 році залишалися чорна та кольорова металургія, машинобудування, виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення, харчова промисловість та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Протягом 2020 року вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Запоріжжя та обсяги надходжень податків та зборів до міського бюджету був значним. Підприємствами міста протягом 2020 року було реалізовано промислової продукції на 132,3 млрд. грн., що на 3,1% менше за аналогічний показник 2019 року. У розрахунку на одного мешканця обсяги реалізованої підприємствами Запоріжжя промислової продукції традиційно перевищують аналогічні показники по країні в цілому – у 3,1 рази за результатами 2020 року.

Промислова спеціалізація міста Запоріжжя визначається, насамперед, орієнтованими на експорт металургійним та машинобудівним комплексами, які є найбільш уразливими до змін зовнішньоекономічної кон'юнктури. Головними статтями експорту товарів є чорні метали (дві третини), а також машини, обладнання та механізми; продукти рослинного походження; продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості. Протягом 2020 року вплив негативних чинників на обсяги зовнішньої торгівлі підприємств міста був суттєвим – зовнішньоторговельний товарооборот у м. Запоріжжі зменшився на 16,5% як за рахунок скорочення експортних поставок, так і надходжень імпорту. За результатами 2020 року обсяг зовнішньої торгівлі товарами підприємств Запоріжжя склав 3 249,3 млн. доларів США, що у розрахунку на 1 мешканця в 1,8 рази перевищує середній показник по країні.

Протягом 2020 року в місті реалізовувались інвестиційні проекти провідними підприємствами промислового комплексу. Проводилась модернізація та реконструкція виробничих потужностей на таких промислових підприємствах міста, як: ПАТ «Запоріжсталь», КП «НВК «Іскра», ПрАТ «Дніпроспецсталь». Компанія «Карлсберг Україна» здійснювала капітальні вкладення направлені на розвиток товарних брендів, тривала розробка нової продукції АТ «Мотор Січ». Основними джерелами капіталовкладень є власні кошти підприємств та організацій, проте питома вага інвестицій, здійснених за рахунок коштів місцевого бюджету, також суттєва. Щорічно Запорізька міська рада виділяє суттєвий обсяг капіталовкладень на оновлення міської інфраструктури (в тому числі за рахунок позикових коштів) та реалізує спільні проекти з міжнародними фінансовими організаціями.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Запоріжжя, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими організаціями. При цьому обсяги бюджетного фінансування галузей «Житлово-комунальне

господарство», «Будівництво» та «Транспорт» в м. Запоріжжі є вищими ніж у більшості інших міст України, співставних за чисельністю населення.

Рівень покриття тарифами послуг з водопостачання у 2020 році був високим, за послуги з теплопостачання та гарячого водопостачання, водовідведення та управління багатоквартирними будинками тариф був нижчим за 100% собівартості їх надання. У 2020 році рівень проплати населення за отримані комунальні послуги залишався невисоким за окремими видами послуг. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця становив 2 184,8 млн. грн., що, враховуючи динаміку зростання вартості енергоносіїв, відповідало високому рівню боргу.

Запорізька міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Запоріжжя перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом 2020 року Запорізька міська рада не здійснювала продаж земельних ділянок, але проводила приватизацію майна, а також продовжила передачу в оренду об'єктів комунальної власності. На динаміку надходжень орендної плати у минулому році суттєво впливали несприятливі макроекономічні умови, внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, а також пільги, що надавалися орендарям у цей період. Загалом, за результатами 2020 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 10,1%, що на 0,9 в. п. менше в порівнянні з аналогічним показником 2019 року.

Бюджет міста

Бюджет Запорізької міської територіальної громади – бюджет місцевого самоврядування. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Запоріжжі забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету громади формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Динаміка доходної частини бюджету міста Запоріжжя (без урахування трансфертів) протягом 2012-2020 рр. була позитивною. У 2020 році, з огляду на вплив несприятливих макроекономічних умов унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, доходна частина бюджету міста (без урахування трансфертів) зростала нижчими, ніж у попередніх періодах темпами.

Рівень бюджетної забезпеченості зберігається на високому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування

трансфертів) за результатами виконання бюджету в 2020 році становило 115,3% (113,7% у 2019 році), що перевищує показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Зважаючи на структуру господарського комплексу, для бюджету міста Запоріжжя характерним є значний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду – підприємства, які входять до металургійного та машинобудівного комплексів, формують вагомі обсяги доходної частини бюджету міста. Крім того, надходження від двох основних платників – ПАТ «Запоріжсталь» та АТ «Мотор Січ» – у 2020 році становили відповідно 8,4% та 4,5% доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів (у 2019 році – 8,95% та 5%), що свідчить про збереження суттєвої залежності місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств.

Рівень самостійності бюджету залишається високим, залежність від базової дотації відсутня. Запоріжжя, як і раніше, має статус міста-донора. Зважаючи на те, що по м. Запоріжжю рівень надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищує середній показник по країні, з бюджету міста щорічно перераховується реверсна дотація до державного бюджету, яка потім спрямовується на фінансування інших місцевих бюджетів з недостатньою фінансовою спроможністю.

Бюджет м. Запоріжжя за результатами виконання в 2020 році мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (884,6 млн. грн.). За спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 63,4 млн. грн. Бюджет міста за підсумками 2020 року виконано з дефіцитом обсягом 304,6 млн. грн., у тому числі дефіцит спеціального фонду склав 978,7 млн. грн., загальний фонд виконано з профіцитом обсягом 674,1 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду, запозичення до бюджету розвитку та залишки бюджетних коштів. Також, у 2020 році з бюджету розвитку здійснювались витрати на погашення внутрішнього боргу.

Ліквідність бюджету міста за результатами 2017-2020 рр. перебувала на невисокому рівні за загальним та спеціальним фондами. Зважаючи на достатні показники ліквідності, короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів до бюджету міста не залучалися.

Протягом 2020 року до доходної частини бюджету міста надійшло 7 540,6 млн. грн., що на 11,9% менше, ніж обсяг відповідних надходжень 2019 року. При цьому приріст обсягу власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 4,3%. Зменшення обсягу доходної частини бюджету міста було зумовлено погіршенням динаміки неподаткових надходжень, а також суттєвим зменшення надходжень трансфертів з інших бюджетів через зміни бюджетного законодавства. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету м. Запоріжжя, що свідчить про високий рівень самостійності та добрий стан місцевих фінансів. За результатами 2020 року динаміка надходжень до бюджету міста майже за усіма основними джерелами уповільнилась, але рівень виконання річного плану в цілому був високим. Уточнений річний план за доходами в цілому за результатами 2020 року було виконано на 100,5%, у тому числі відповідні планові показники

доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 100,6%, спеціального фонду – на 94,7%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Запоріжжя за результатами 2020 року становив 7 845,4 млн. грн., що на 14,7% менше показника відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2020 рік план за видатками бюджету було виконано на 97%. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету прийнятний, але за окремими основними напрямами обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я – обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів. Натомість, видатки за галузю «Будівництво» у 2020 році зростали високими темпами, що було зумовлено реалізацією владою міста інвестиційних проєктів, у тому числі за рахунок позикових коштів.

Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю». Як і в попередніх періодах, м. Запоріжжя зберігало статус міста-донора та перераховувало кошти до державного бюджету у вигляді реверсної дотації. Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризувалася помірною питомою вагою капітальних видатків (13,9%).

Протягом 2020 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Запорізької міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. Питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою та не перевищувала встановлені Бюджетним кодексом України норми.

Бюджет Запорізької міської територіальної громади на 2021 рік було затверджено 28.12.2020 р. Доходну частину бюджету громади на 2021 рік затверджено в обсязі 7 886,8 млн. грн., видаткову – в обсязі 7 912,4 млн. грн. Приріст запланованого на 2021 рік обсягу доходів бюджету Запорізької міської територіальної громади (без урахування трансфертів) становить 6,5% до фактичного обсягу доходів бюджету у 2020 році. Бюджет Запорізької міської територіальної громади на 2021 рік затверджено з профіцитом загального фонду обсягом 1 120,4 млн. грн. (напрямок використання – передача коштів до бюджету розвитку). Спеціальний фонд бюджету міста затверджено з дефіцитом у сумі 1 146,1 млн. грн. (джерело покриття – кошти, що передаються із загального фонду та запозичення). Також за рахунок спеціального фонду бюджету громади заплановано часткове (відповідно до графіку) повернення коштів внутрішніх запозичень. Протягом поточного року до показників бюджету міста вносились зміни.

Основними джерелами доходної частини бюджету міста Запоріжжя у 2021 році є податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на майно (в тому числі орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб), єдиний, акцизний та екологічний податки, а також трансферти. Податкові надходження бюджету міста було затверджено в обсязі на 7,8% більше від фактичних відповідних показників у 2020 році.

Приріст планується забезпечити передусім за рахунок збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб (на 10,5% до фактичного показника надходжень податку у 2020 році), земельних платежів (на 8,5%), акцизного податку (на 12,5%), єдиного податку (на 9,5%) та екологічного податку (на 17%). Загалом бюджетом міста передбачено помірні темпи росту за усіма основними джерелами. Слід зазначити, що у поточному році на рівень виконання плану як за доходами, так і видатками значною мірою впливатиме динаміка відновлення економіки України та глобальної економіки, що у свою чергу буде залежати від успішності заходів із запобігання поширенню коронавірусного захворювання COVID-19.

Боргові зобов'язання міста

Боргова політика Запорізької міської влади визначається потребою у залученні додаткового фінансування для реалізації проєктів із відновлення міської інфраструктури. Запорізька міська рада проводить зважену та ефективну боргову політику. Зобов'язання за запозиченнями, залученими до бюджету розвитку міста у попередніх періодах, були виконані у повному обсязі відповідно до укладених угод та домовленостей із власниками облігацій щодо можливості дострокового погашення.

У 2018 році було прийнято рішення міської ради та здійснено внутрішнє запозичення до бюджету міста на суму 500 млн. грн. у формі укладання відповідних кредитних договорів із двома вітчизняними банками (сума кредиту 250 млн. грн. за кожним із договорів). У 2019 році було прийнято рішення міської ради щодо здійснення внутрішнього запозичення до бюджету міста на суму 600,0 млн. грн. у формі укладання відповідних кредитних договорів із двома вітчизняними банками (сума кредиту 300 млн. грн. за кожним із договорів), а також прийнято рішення про здійснення зовнішнього місцевого запозичення для фінансування спільного з ЄІБ «Комплексного проєкту з термомодернізації бюджетних будівель м. Запоріжжя» обсягом 15,4 млн. євро. У 2020 році було прийнято рішення міської ради щодо здійснення внутрішнього запозичення до бюджету міста на загальну суму 500 млн. грн. та укладено кредитні договори з двома вітчизняними банками (сума кредиту 250 млн. грн. за кожним із договорів).

Станом на 01.01.2021 р. місцевий борг за внутрішнім запозиченням 2018 року складав 340 млн. грн., за внутрішнім запозиченням 2019 року – 568,7 млн. грн., за внутрішнім запозиченням 2020 року – 500 млн. грн., кошти зовнішнього запозичення до бюджету міста не надходили. Обсяг прямого боргу станом на 01.01.2021 р. становив 1 391,7 млн. грн. (без урахування середньострокових позик, залучених з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах). За результатами 2020 року місто мало помірний рівень прямого та консолідованого боргу.

Рішенням Запорізької міської ради про бюджет Запорізької міської територіальної громади на 2021 рік (зі змінами) станом на кінець поточного бюджетного періоду (31.12.2021 р.) встановлено граничний обсяг місцевого боргу у сумі 1 429,94 млн. грн. та гарантованого місцевого боргу у сумі 569,3 млн. грн. Відповідно очікується, що до кінця поточного року пряме боргове навантаження суттєво не зміниться та становитиме 22,6% затвердженого з урахуванням змін на 2021 рік обсягу доходів бюджету громади (без урахування трансфертів), консолідоване боргове навантаження бюджету громади становитиме 30,2% та перебуватиме на помірному рівні.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг міста Запоріжжя підтверджено на рівні **uaAA-**, прогноз «стабільний». Рівень інвестиційної привабливості м. Запоріжжя визначено на рівні **uaINV4** (високий рівень).

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Запоріжжя в форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2017	2018	2019	2020
Податкові надходження	4 163 060,9	4 895 557,7	5 661 212,1	5 971 595,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	322 444,3	340 820,8	275 716,2	210 477,8
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	3 394 341,0	3 389 403,5	2 572 916,0	1 308 896,4
Операційні надходження всього	7 879 846,3	8 625 781,9	8 509 844,4	7 490 969,5
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	3 808 000,2	4 430 765,2	3 864 753,6	3 814 887,0
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	3 198 702,0	3 318 490,2	3 768 321,2	2 728 022,0
Операційні видатки всього	7 006 702,1	7 749 255,4	7 633 074,8	6 542 909,1
Операційний баланс	873 144,1	876 526,5	876 769,6	948 060,4
Фінансовий дохід	91 362,6	7 485,1	5 151,7	2 529,7
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	17 099,9	97 359,4	212 979,6
Фінансовий баланс	91 362,6	-9 614,8	-92 207,7	-210 449,9
Поточний баланс	964 506,7	866 911,7	784 561,9	737 610,5
Капітальні надходження	26 722,9	18 638,6	21 412,9	37 524,9
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	20 497,2	9 527,9
Капітальні надходження всього	26 722,9	18 638,6	41 910,1	47 052,7
Придбання основного капіталу	481 471,7	409 085,7	417 466,9	298 908,3
Капітальні трансферти	845 174,2	998 926,8	1 044 231,3	790 597,3
Капітальні видатки всього	1 326 645,9	1 408 012,5	1 461 698,1	1 089 505,7
Капітальний баланс	-1 299 923,0	-1 389 373,9	-1 419 788,1	-1 042 452,9
Баланс після капітальних видатків	-335 416,3	-522 462,3	-635 226,2	-304 842,5
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	7 942,1	9 061,3	11 399,5	-275,3
Профіцит/дефіцит	-343 358,4	-531 523,5	-646 625,7	-304 567,1
Фінансування	343 358,4	531 523,5	646 625,7	304 567,1
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Запорізької міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету м. Запоріжжя, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2017	2018	2019	2020
Профіцит/дефіцит	-343 358,4	-531 523,5	-646 625,7	-304 567,1
Фінансування	343 358,4	531 523,5	646 625,7	304 567,1
Зміни залишків	343 386,8	80 034,1	75 229,3	-60 512,8
залишок на початок року	568 339,4	224 952,5	144 918,4	69 689,1
залишок на кінець року	224 952,5	144 918,4	69 689,1	130 201,9
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	605 000,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	-605 000,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	453 000,0	573 958,3	364 708,9
Запозичення	0,0	453 000,0	600 000,0	500 000,0
Погашення	0,0	0,0	-26 041,7	-135 291,1
Інші розрахунки	-28,4	-1 510,6	-2 561,9	371,0
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Запорізької міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання доходної частини бюджету міста Запоріжжя, тис. грн.

Показники	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	4 895 557,7	5 661 212,1	5 929 117,0	5 971 595,3	100,7	105,5
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	56,6	66,2	79,0	79,2	100,3	119,7
Податок на доходи фізичних осіб	3 132 075,8	3 665 271,3	3 743 000,0	3 772 606,8	100,8	102,9
Податок на прибуток підприємств	24 383,3	50 937,5	157 500,0	157 709,2	100,1	309,6
Рентна плата	2,3	440,9	867,0	870,6	100,4	197,4
Акцизний податок	278 800,6	288 286,1	337 000,0	337 744,6	100,2	117,2
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю з юридичних та фізичних осіб)	46 202,6	53 939,3	60 550,0	62 191,2	102,7	115,3
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	842 734,1	897 051,2	835 500,0	839 011,8	100,4	93,5
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	5 216,3	3 765,5	3 200,0	3 390,4	105,9	90,0
Єдиний податок	540 710,3	674 262,3	765 000,0	774 797,2	101,3	114,9
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	622,2	2 536,8	1 600,0	1 645,4	102,8	64,9
Інші податки та збори	24 810,2	24 721,2	24 900,0	21 628,1	86,9	87,5
Неподаткові надходження	348 220,2	280 604,0	214 718,6	212 802,8	99,1	75,8
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	4,0	3,3	2,9	2,8	98,7	86,1
Власні надходження бюджетних установ та організацій	238 676,4	189 089,6	118 847,6	113 667,7	95,6	60,1
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	7 350,3	4 917,8	2 375,0	2 376,5	100,1	48,3
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	29 115,2	21 871,1	18 700,0	19 991,8	106,9	91,4
Державне мито	815,1	788,2	920,0	934,4	101,6	118,6
Плата за надання адміністративних послуг	46 377,5	42 852,6	27 230,0	27 883,6	102,4	65,1
Інші неподаткові надходження	25 885,7	21 084,7	46 646,0	47 907,9	102,7	227,2
Доходи від операцій з капіталом	18 638,6	21 412,9	36 431,0	37 524,9	103,0	175,2
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,2	0,3	0,5	0,5	102,5	198,9
Кошти від продажу основного капіталу	9 638,9	9 992,9	36 431,0	37 524,9	103,0	375,5
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	8 999,7	11 420,0	0,0	0,0	-	0,0
Цільові фонди	85,6	263,9	200,0	204,7	102,4	77,6
Разом доходів	5 262 502,1	5 963 493,0	6 180 466,6	6 222 127,7	100,7	104,3
Трансферти з державного бюджету	1 410 158,4	1 347 603,3	1 111 932,8	1 110 947,9	99,9	82,4
Трансферти з місцевих бюджетів	1 979 245,1	1 245 809,9	213 546,1	207 476,3	97,2	16,7
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	39,2	30,3	17,7	17,5	99,0	57,7
Усього	8 651 905,6	8 556 906,2	7 505 945,5	7 540 551,9	100,5	88,1

Джерело: Дані Запорізької міської ради

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету міста Запоріжжя, тис. грн.

Показник	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	356 176,0	443 135,4	498 910,6	499 052,9	100,0	112,6
Освіта	2 388 351,7	2 622 851,1	2 760 741,4	2 743 774,3	99,4	104,6
Охорона здоров'я	1 394 408,3	1 228 419,0	695 379,6	658 534,6	94,7	53,6
Соціальний захист і соціальна допомога	1 999 536,3	1 192 694,5	151 999,7	153 038,5	100,7	12,8
Культура і мистецтво	78 367,7	86 515,3	82 564,5	81 983,7	99,3	94,8
Фізична культура і спорт	99 664,8	107 511,2	138 367,2	136 802,6	98,9	127,2
Житлово-комунальне господарство	1 166 195,5	1 346 915,2	1 224 965,9	1 210 496,9	98,8	89,9
Економічна діяльність, у т. ч.	1 249 043,1	1 614 768,3	1 744 501,9	1 576 701,5	90,4	97,6
Будівництво та регіональний розвиток	153 604,3	153 260,7	523 147,6	423 389,1	80,9	276,3
Транспорт	952 640,1	1 373 030,9	1 117 724,4	1 068 602,5	95,6	77,8
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	44 637,9	42 141,1	32 210,8	31 789,9	98,7	75,4
Інші програми та заходи, пов'язані з екон. діяльністю	98 160,7	46 335,6	71 419,0	52 920,0	74,1	114,2
Інша діяльність, у т. ч.	64 989,0	165 930,4	312 314,6	303 383,4	97,1	182,8
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	13 721,2	17 771,1	19 017,3	18 923,2	99,5	106,5
Охорона навколишнього природного середовища	18 099,9	32 260,8	56 444,6	47 607,7	84,3	147,6
Засоби масової інформація	16 068,0	18 539,1	23 873,0	23 872,8	100,0	128,8
Обслуговування місцевого боргу	17 099,9	97 359,4	212 979,6	212 979,6	100,0	218,8
Разом видатків	8 796 732,4	8 808 740,4	7 609 745,3	7 363 768,5	96,8	83,6
Трансферти іншим бюджетам	377 635,5	383 392,0	481 751,4	481 625,9	100,0	125,6
у т.ч. реверсна дотація	351 334,0	375 298,4	477 428,4	477 428,4	100,0	127,2
Усього видатків	9 174 367,9	9 192 132,4	8 091 496,8	7 845 394,4	97,0	85,3
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	9 862,0	12 669,6	2 009,7	1 985,4	98,8	15,7
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-800,7	-1 270,0	-1 159,3	-2 260,8	195,0	178,0
Надання коштів для забезпечення гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під місцеві гарантії	0,0	0,0	51 980,2	0,0	0,0	-
Повернення коштів, наданих для виконання гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під місцеві гарантії	0,0	0,0	-51 980,2	0,0	0,0	-
Разом	9 183 429,1	9 203 531,9	8 092 347,2	7 845 119,0	96,9	85,2

Джерело: Дані Запорізької міської ради